

Lyfjaiðnaðurinn, pólitísk áhrif og leyndarhyggja: Gagnrýnin greining á þróun COVID-19 bóluefna

Byggt á opinberum skjölum og bréfi öldungadeildar Bandaríkjaþings

Kári

11. október 2025

Inngangur

COVID-19 faraldurinn leiddi til samvinnu, sem varla á sér fyrirmynd, á milli lyfjafyrirtækja og ríkisvalds. Þrátt fyrir yfirlýst markmið um heilsuvernd og vísindalega þróun, hafa margir vakið athygli á því að fjárhagslegir hagsmunir, pólitísk áhrif og leyndarhyggja hafi stýrt för. Í bréfi dagsettu 2. apríl 2025 krefst öldungadeild Bandaríkjaþings gagna frá lyfjafyrirtækinu **Pfizer** um þróun bóluefnisins Comirnaty og mögulegar aukaverkanir.^[1]

Tímaröð bréfaskrifta

- **29. desember 2021**

Frá: *Ron Johnson, öldungadeildarþingmaður*

Til: *Dr. Albert Bourla, forstjóri Pfizer*

Efni: Fyrsta bréfið — áhyggjur af VAERS-gögnum og ójafnvægi í aukaverkunum milli lota.

- **2. apríl 2025**

Frá: *Ron Johnson, formaður undirnefndar öldungadeildarinnar (Permanent Subcommittee on Investigations)*

Til: *Mr. Albert Bourla, forstjóri Pfizer Inc.*

Efni: Annað bréfið — formleg beiðni um gögn vegna rannsóknar á þróun og dreifingu Comirnaty bóluefnisins. Vísar til fyrra bréfs sem meðfylgjandi „enclosed“.

- **16. apríl 2025**

Til: *Pfizer*

Efni: Tilgreindur skiladagur gagna samkvæmt beiðni í bréfi frá 2. apríl 2025.

Tölfræðileg frávík og framleiðslugæði

Í bréfi dagsettu 29. desember 2021 krefst öldungadeild Bandaríkjaþings svara frá Pfizer vegna alvarlegra frávika í fjölda aukaverkana milli lota COVID-19 bóluefna. Samkvæmt VAERS-gögnum¹ höfðu verið skráðar 983,758 aukaverkanir og 20,622 dauðsföll tengd bóluefnunum fram til 17. desember 2021. Af þessum dauðsföllum áttu 30% sér stað innan fyrstu þriggja daga eftir bólusetningu.

Til samanburðar höfðu flensuspauptur yfir 30 ára tímabil aðeins valdið 200,264 aukaverkunum og 2,078 dauðsföllum. Þessi munur í bæði heildarfjölda og dreifingu aukaverkana milli lota vekur alvarlegar spurningar um framleiðslugæði og eftirlit.

Í bréfinu er krafist upplýsinga um:

- Lotur með óvenjulega fjölda aukaverkana og hvort þær hafi verið rannsakaðar.
- Framleiðslustaði Pfizer og samstarfsaðila, ásamt fjölda skammta í hverri lotu.
- Gæðaeftirlit, lotunúmerakerfi og niðurstöður FDA-úttekta.
- Hvernig Pfizer miðlar gæðaupplýsingum til opinberra stofnana.

Í bréfinu er bent á að 80% alvarlegra aukaverkana tengist aðeins 5% lota, sem er langt utan eðlilegra marka í lyfjaframleiðslu. Óháðir rannsakendur, þar á meðal fyrrverandi starfsmenn lyfjaiðnaðarins, hafa lýst yfir áhyggjum af því að öryggisfrávík milli lota séu „utan allra eðlilegra marka“ í vel stýrðri framleiðslu.

„The extent of variability in product safety between batches is completely outside of any normal boundaries of properly manufactured products of this highly-regulated sector.“ — Bréf öldungadeildarinnar, 2021

Vantraust og leynd

Lyfjafyrirtæki eins og Pfizer hafa neitað að birta fulla samninga við stjórnvöld, haldið aftur af klínískum gögnum og stýrt upplýsingaflæði í gegnum samninga við samfélagsmiðla. Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (WHO) hefur einnig verið gagnrýnd fyrir óskýr skilaboð og tengsl við fjármögnunaraðila með sterka hagsmuni í lyfjaiðnaðinum.

Nýjar ásakanir

Í september 2025 komu fram ásakanir um að Pfizer hafi vísvitandi seinkað birtingu niðurstaðna úr klínískum prófunum til að hafa áhrif á forsetakosningarnar árið 2020.[2] Fyrrverandi vísindamaður

¹VAERS stendur fyrir Vaccine Adverse Event Reporting System — sem á íslensku mætti þýða sem skráningarkerfi á aukaverkunum eftir bólusetningar.

hjá Pfizer, Dr. Philip Dormitzer, er sagður hafa tjáð samstarfsfólki að seinkunin hafi „ekki verið tilviljun“.[3]

Ályktun

Þróun og dreifing COVID-19 bóluefna var mótuð af hagsmunatengslum, takmörkuðu gagnsæi og pólitískum áhrifum. Opinber skjöl sýna að lyfjaiðnaðurinn hafði veruleg áhrif á upplýsingaflæði og stefnumótun stjórnvalda. Í ljósi þess á almenningur rétt á skýrum svörum — og á ábyrgð þeirra sem högnuðust á neyð annarra.

Íslendingar þurfa að spyrja: Hver var staða og vitund íslenskra ráðamanna og embættismanna í þessum aðstæðum? Voru ákvarðanir teknar í góðri trú, eða án nægilegrar gagnrýni og upplýsts mats?

Það er tímabært að stofna óháða rannsóknarnefnd á Íslandi sem metur áhrif, ákvarðanir og afleiðingar bóluefnastefnunnar — með það að markmiði að auka traust, ábyrgð og lærdóm til framtíðar. Án sannleikans verður traustið brothætt. Án ábyrgðar verður lærdómurinn takmarkaður og án umræðu verður lýðræðið veikt.

Jafnframt þarf að endurskoða hvernig fjölmiðlar, þar á meðal Ríkisútvarpið, fjölluðu um málið. Hvers vegna var umfjöllunin um afleiðingar bóluefnanna svo einhliða og lítið gagnrýnin, þrátt fyrir fjölmörg dæmi sem kölluðu á dýpri umræðu?

Heimildir

- [1] Ron Johnson. *Letter to Pfizer RE: Vaccine Development*. Senate Homeland Security and Governmental Affairs Committee, 2. apríl 2025. [PDF skjal](#).
- [2] House Judiciary Committee. *New Allegations About Timing of Pfizer Covid Vaccine Passed to House Panel*. September 2025. [judiciary.house.gov](#).
- [3] Fierce Pharma. *House lawmakers probe claim Pfizer delayed COVID vaccine data*. September 2025. [fiercepharma.com](#).